

SAŽETAK PRESUDA

JANKAUSKAS PROTIV LITVE (BR. 2) i LEKAVIČIENĖ PROTIV LITVE OD 27. LIPNJA 2017. GODINE ZAHTJEVI BR. 50446/09 i 48427/09

*Odbijanje upisa podnositelja zahtjeva u odvjetničku komoru nije
dovelo do povrede*

ČINJENICE

Prvi podnositelj

Prvi podnositelj bio je zaposlen kao policijski istražitelj, ali je osuđen za zlouporabu tog položaja i traženje mita. Nakon što je odslužio kaznu i nakon što je njegova osuda izbrisana iz kaznene evidencije, podnositelj je podnio zahtjev Odvjetničkoj komori za upis u Imenik odvjetničkih vježbenika. U zahtjevu za upis podnositelj nije spominjao svoju osudu. Nakon što su kasnije izašle na vidjelo informacije o osudi, podnositelj je izbrisan s popisa odvjetničkih vježbenika odlukom odvjetničkog suda časti, zbog toga što je zatajio informacije relevantne za ocjenu njegove dostojnosti za obavljanje odvjetništva, a koje pokazuju da nije imao dovoljno visoke moralne standarde. Podnositelj je bezuspješno pokušao osporiti tu odluku pred domaćim sudovima.

Druga podnositeljica

Druga podnositeljica bila je odvjetnica koja je u prosincu 2003. godine zatražila brisanje iz imenika odvjetnika zbog kaznenog postupka koji je bio u tijeku protiv nje.

U kolovozu 2004. godine podnositeljica je osuđena za više od trideset slučajeva krivotvorenja i prijevare. Naime, podnositeljica je podnosila neistinite zahtjeve na naknadu troškova za pravne usluge u okviru sustava pravne pomoći koji financira država, iako te usluge nije pružila. Pravne posljedice njezine osude prestale su u kolovozu 2007. godine, a nedugo nakon toga zatražila je da ju ponovo prime u Komoru. Uzimajući u obzir kratko vremensko razdoblje koje je proteklo i prirodu počinjenih kaznenih djela, Odvjetnička komora odbila je njezin zahtjev smatrajući da ne ispunjava potrebne visoke moralne standarde. Vrhovni sud je potvrdio stav odvjetničke komore.

PRIGOVORI

Oba podnositelja zahtjeva prigovorila su da su odluke da ih se isključi, odnosno ne upiše u Komoru povrijedile njihovo pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života sadržano u članku 8. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Članak 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života)

Sud je ocijenio da isključivanje podnositelja zahtjeva iz imenika odvjetnika, odnosno odvjetničkih vježbenika predstavlja miješanje u njihovo pravo na poštovanje privatnog života, jer su isključenja morala utjecati na profesionalni ugled i profesionalne odnose podnositelja

zahtjeva. Međutim, Sud je utvrdio da nije došlo do povrede članka 8. Konvencije jer je miješanje bilo „u skladu sa zakonom”, u ostvarivanju legitimnog cilja, i bilo je „nužno u demokratskom društvu” kako bi se ostvario taj cilj.

Isključenja su provedena u skladu sa zakonom, jer su se odluke Odvjetničke komore i domaćih sudova oslanjale na relevantne odredbe Zakona o komori i Etičkog kodeksa za odvjetnike. Isključenja su provedena u svrhu ostvarenja legitimnog cilja zbog toga što su izvršena s ciljem zaštite prava drugih, a u skladu s propisanim obvezama odvjetnika te zbog zaštite funkcioniranja pravosudnog sustava u cjelini.

Sud je utvrdio da su oba isključenja bila „nužna u demokratskom društvu”. Prema sudskoj praksi Suda, odvjetnici igraju vrlo važnu ulogu u provođenju pravde. Ta posebna uloga podrazumijeva niz dužnosti i ograničenja, osobito glede njihova profesionalnog ponašanja koje mora biti diskretno, pošteno i dostojanstveno. Odbor ministara Vijeća Europe iznio je slična načela u Preporuci R (2000) 21.

U Litvi, domaća sudska praksa također je naglasila visoke standarde koji se primjenjuju na odvjetničku struku. Odluke domaćih sudova bile su u skladu s tom praksom. Naime, prvi podnositelj je počinio kaznena djela dok je radio na provedbi zakona, što ukazuje na veliko nepoštivanje društva i njegovog uređenja. Druga podnositeljica je sustavno varala pravosudni sustav zbog novca. S obzirom na prirodu ponašanja podnositelja zahtjeva, zaključci koje su donijeli domaći sudovi nisu bili nerazumni.

Nadalje, u predmetu prvog podnositelja, utvrđenja domaćih sudova nisu bila utemeljena samo na kaznenim djelima podnositelja, već i na činjenici da ih nije naveo prilikom podnošenja zahtjeva Komori. Sud je smatrao da je podnositelj zahtjeva morao shvatiti zbog čega je to trebao učiniti. U slučaju druge podnositeljice, Sud je primijetio da prestanak pravnih posljedica osude ne mora nužno značiti da je osuđena osoba ponovno stekla visoke moralne standarde. U predmetu podnositeljice zahtjeva, domaći sud utvrdio je da je proteklo nedovoljno vremena - četiri godine - od njezine osude zbog krivotvorenja i prijevare. Zadaća Suda nije da samostalno procijeni koliki bi protek vremena bio dovoljan. Što se tiče tvrdnje podnositelja zahtjeva da su se standardi koji su se na njih primjenjivali bili nerazumno visoki u usporedbi s drugim strukama povezanim s pravom, Sud je istaknuo da su zahtjevi u pogledu ugleda i morala za državne odvjetnike i suce bili još stroži. Nadalje, iz odluka domaćih sudova ne proizlazi da podnositelji u budućnosti ne mogu ponovno podnijeti zahtjev Komori.

U takvim okolnostima Sud je smatrao da miješanje u pravo podnositelja zahtjeva na poštovanje njihova privatnog života nije prelazilo ono što je „bilo potrebno u demokratskom društvu” za zaštitu prava drugih osiguranjem dobrog i pravilnog funkcioniranja pravosudnog sustava. Sukladno tome, nije došlo do povrede članka 8. Konvencije.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.